

ส.ค. 33
ม.ค. 3 ม.ค. 65
ค.ค. 10.26

สค. 5 คลอง
ส่ง : กวค.
รับที่ : ร2394/65
3 มี.ค. 2565 เวลา 10.30 น.

ที่ กษ (ครร) ๐๓๐๗/๙๕๐

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๒๐๐

๒ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุมัติจ่ายเงินค่าขนย้าย (ค่าที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ) เป็นกรณีพิเศษให้แก่เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการฝายกุ่มกวาปี จังหวัดอุดรธานี

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรอนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. เอกสารประกอบการพิจารณา จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมชลประทาน ขอเสนอเรื่องขออนุมัติจ่ายเงินค่าขนย้าย (ค่าที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ) เป็นกรณีพิเศษให้แก่เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการฝายกุ่มกวาปี จังหวัดอุดรธานี มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๙) และ (๑๑) ที่กำหนดให้ต้องเสนอเรื่องนี้ รวมทั้งสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติในด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งนี้ รอนายกรัฐมนตรี (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

โครงการฝายกุ่มกวาปีเป็นโครงการองค์ประกอบหนึ่งของระบบผันน้ำในเขตลำนํ้าปาวตามแผนงานโครงการโขง-ชี-มูล ระยะที่ ๑ มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำให้แก่ภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างผสมผสานเป็นระบบ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติในการประชุมเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๓๒ เห็นชอบในหลักการโครงการโขง-ชี-มูล ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเสนอ โดยให้เริ่มงานสำรวจและศึกษาความเหมาะสมโครงการให้แล้วเสร็จภายในเดือนธันวาคม ๒๕๓๒ พร้อมทั้งอนุมัติในหลักการให้จัดตั้งคณะกรรมการประสานงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในกลุ่มน้ำชีตอนบนโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในบริเวณเชิงเขาพนมดงรัก โครงการโขง-ชี-มูล และโครงการลุ่มน้ำสงคราม โดยมีนายพิชัย รัตตกุล รอนายกรัฐมนตรี ในขณะนั้นเป็นประธาน โครงการฝายกุ่มกวาปีมีที่ตั้งหงานโครงการอยู่ที่บ้านท่าม่วง อำเภอกุ่มกวาปี จังหวัดอุดรธานี เริ่มดำเนินการก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ลักษณะโครงการเป็นฝายคอนกรีตเสริมเหล็กชนิดบานประตูระบายเหล็กโค้ง ปริมาตรเก็บกัก ๑๐๒ ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ชลประทานรวม ๕๕,๓๖๐ ไร่ ดำเนินการก่อสร้างฝายและสถานีสูบน้ำ ๑๔ สถานี แล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ มีพื้นที่ได้รับผลกระทบถูกเขื่อนน้ำท่วมในท้องที่ ๓ อำเภอ คือ อำเภอกุ่มกวาปี อำเภอประจักษ์ศิลปาคม และอำเภอกู่แก้ว โดยจำแนกกลุ่มราษฎรที่ได้รับผลกระทบออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

(๑) ราษฎรผู้ถือครองที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการจัดซื้อที่ดินเพื่อใช้ในการก่อสร้างโครงการโดยได้จ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินเรียบร้อยแล้ว

(๒) ราษฎรที่...

(๒) ราษฎรที่ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ ยังไม่ได้รับเงินชดเชย เนื่องจาก ในขณะดำเนินการก่อสร้างไม่มีระเบียบให้กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานจ่ายเงินชดเชยแก่ราษฎรที่ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ จึงไม่มีการจ่ายเงินชดเชยแก่ราษฎรกลุ่มนี้แต่อย่างใด

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่อง

๑.๑.๑ ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้รับโอนภารกิจงานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและโครงการแหล่งน้ำขนาดกลางจากกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมในส่วนของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน ตามพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ ทำให้โครงการโขง - ชี - มูล อยู่ในความรับผิดชอบของกรมชลประทานตั้งแต่วันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๕ เป็นต้นมา ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๓๙ เรื่อง รายงานผลการเจรจากับตัวแทนสมัชชาคนจน ๔ กลุ่ม (ปัญหาป่าไม้และที่ดิน ปัญหาเกี่ยวกับการสร้างเขื่อน ปัญหาเกี่ยวกับโครงการพัฒนาของรัฐ และปัญหาชุมชนแออัด ข้อเรียกร้องของสภาเครือข่ายกลุ่มผู้ป่วยจากงานและสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย) เห็นชอบให้กำหนดหลักการเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียน กลุ่มที่ ๒ ปัญหาเกี่ยวกับการสร้างเขื่อน (ข้อ ๒.๑.๒) โดยให้นำหลักเกณฑ์ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๒ มาอนุโลมใช้กับโครงการของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานด้วย กรมชลประทานจึงได้นำหลักเกณฑ์ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๒ มาใช้ในการพิจารณากำหนดราคาค่าขนย้าย (ค่าที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ) แก่ราษฎรที่ถูกเขตก่อสร้างโครงการฝายกุ่มกวาปี จังหวัดอุดรธานี ซึ่งคณะกรรมการกำหนดค่าทดแทนทรัพย์สินเพื่อการชลประทานตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๒ โครงการฝายกุ่มกวาปี ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เห็นชอบให้กำหนดราคาค่าขนย้ายโดยใช้ราคาตามมติคณะกรรมการฯ (ตามคำสั่งกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม) เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ซึ่งกำหนดราคาสูงสุดไร่ละ ๕๐,๐๐๐ บาท และราคาต่ำสุดไร่ละ ๑๐,๐๐๐ บาท เนื่องจาก คณะกรรมการกำหนดค่าทดแทนทรัพย์สินเพื่อการชลประทานตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๒ โครงการฝายกุ่มกวาปี มีความเห็นว่าราคาดังกล่าวเป็นราคาที่พิจารณาจากข้อเท็จจริงในแต่ละท้องที่ และเป็นราคาที่ไม่เกินหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ จึงเป็นราคาที่เหมาะสมที่จะนำมากำหนดเป็นค่าขนย้ายให้แก่ราษฎรได้ โดยกรมชลประทานได้ดำเนินการจ่ายเงินค่าขนย้าย (ค่าที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ) ให้แก่ราษฎรที่ได้รับผลกระทบในเขตพื้นที่อ่างเก็บน้ำตามผลการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิและรังวัดยื่นแปลงโดยคณะทำงานสอบสวนสิทธิและคณะทำงานรังวัดยื่นแปลงที่ดินแล้ว จำนวน ๗๐๔ แปลง เนื้อที่ ๔,๖๗๗-๒-๓๐ ไร่ เป็นเงิน ๔๙,๖๖๙,๑๕๐ บาท

๑.๑.๒ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ราษฎรร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีว่า ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการบริเวณนอกเขตคันกันน้ำเนื่องจากมีน้ำท่วมขังเป็นเวลานานทำให้ไม่สามารถทำนาได้ตามปกติ กรมชลประทานจึงเห็นชอบให้มีการขยายเขตชลประทานให้ครอบคลุมพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบบริเวณนอกเขตคันกันน้ำ ซึ่งช่วงรังวัดกรมที่ดินได้ดำเนินการรังวัดที่ดินบริเวณที่มีการขยายเขตชลประทานตามการนำชี้ของผู้ที่ได้รับผลกระทบในท้องที่อำเภอกุมภวาปี อำเภอประจักษ์ศิลปาคม และอำเภอกู่แก้วแล้ว โดยมีที่ดินที่ได้รับผลกระทบตามผลการรังวัด จำนวน ๔๘๕ แปลง เนื้อที่ ๔,๕๙๔-๐-๑๒ ไร่ เป็นที่ดินมีเอกสารสิทธิ จำนวน ๓๑๗ แปลง เนื้อที่ ๔,๑๗๓-๒-๔๐ ไร่ และที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ จำนวน ๑๖๘ แปลง

เนื้อที่ ๔๒๐-๑-๗๒ ไร่ ซึ่งคณะกรรมการกำหนดค่าทดแทนทรัพย์สินเพื่อการชลประทานตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๒ โครงการฝายกุ่มกาวปี มีมติในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๔ เห็นชอบให้ราษฎรที่ยื่นขอเรียกร้องขอให้จ่ายเงินค่าขนย้าย (ค่าที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ) โดยอ้างว่าตกสำรวจไปใช้สิทธิทางศาลปกครองเนื่องจากปัญหาในทางปฏิบัติซึ่งไม่สามารถย้อนกลับไปที่สูงจนข้อเท็จจริงว่าได้มีการครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดิน ทั้งยังไม่สามารถทำการรังวัดที่ดินได้เนื่องจากพื้นที่อยู่ในเขตนํ้าท่วมทำให้สภาพที่ดินเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการได้มีหนังสือแจ้งราษฎรทราบทุกรายแล้วปรากฏว่าไม่มีราษฎรไปใช้สิทธิทางศาลปกครองแต่อย่างใด

๑.๑.๓ เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๖ ราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการฝายกุ่มกาวปี ได้เดินทางมายื่นเรื่องร้องทุกข์ ณ ศูนย์บริการประชาชน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล ซึ่งได้มีการหารือร่วมกันระหว่างตัวแทนกลุ่มราษฎรและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนจากการดำเนินงานโครงการของรัฐ ณ ห้องประชุม ๕๐๑ ชั้น ๕ ตึกบัญชาการ ทำเนียบรัฐบาล โดยมีนายสุภรณ์ อัตถาวงศ์ รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมืองในขณะนั้นเป็นประธานในที่ประชุม ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์ ๘ ข้อ ในการดำเนินงานแก้ไขปัญหา ดังนี้

(๑) ขอใช้กรอบแนวทางในการแก้ไขปัญหาตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๒ มาใช้ในการแก้ไขปัญหากรณีราษฎรได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานโครงการของรัฐ

(๒) ให้คณะอนุกรรมการมีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องโดยมีผู้แทนกลุ่มราษฎรจำนวนครึ่งหนึ่งในคณะทำงานที่แต่งตั้ง

(๓) ผู้ได้รับผลกระทบยื่นคำร้องต่อคณะทำงานฯ

(๔) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแนวเขตที่ได้รับผลกระทบตามความเป็นจริง

(๕) กรมที่ดินจัดทำแผนที่และบัญชีรายชื่อเจ้าของที่ดิน (ร.ว.๔๓ ก.)

(๖) การพิสูจน์เพื่อการรับรองการครอบครองและทำประโยชน์ย้อนหลังให้คณะทำงานฯ ใช้ดุลพินิจพิจารณาจากร่องรอยการทำประโยชน์ตามแนวทางของมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ เรื่อง การครอบครองและทำประโยชน์ ซึ่งได้กำหนดคํานิยามของ “พื้นที่ที่ถือว่าทำประโยชน์” ให้หมายความถึง พื้นที่ที่มีการครอบครองในลักษณะยึดถือเพื่อตน และทำประโยชน์ในที่ดินตามสภาพท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นการเพาะปลูกพืชล้มลุก ไม้ผลยืนต้น เก็บพิน การเก็บหาของป่า การเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ที่เป็นทุ่งหญ้าธรรมชาติ หรือพื้นที่พุ่มไม้ซึ่งได้เคยมีการทำประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าวข้างต้นมาแล้ว เว้นแต่เป็นพื้นที่ป่าสมบูรณ์

(๗) ราคาค่าทดแทนที่ดิน ให้คณะทำงานฯ มีหน้าที่การแสวงหาราคาค่าที่ดินที่จะมีการจ่ายค่าชดเชยทั้งที่ดินที่มีเอกสารสิทธิและที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ โดยคำนึงถึง

- ราคาที่ดินในปัจจุบันที่ซื้อขายกันจริงในท้องถิ่น
- ราคาที่ดินที่มีการตีราคาไว้เพื่อประโยชน์การเรียกเก็บภาษีบำรุงท้องที่
- ราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม
- สภาพและที่ตั้งของที่ดิน

(๘) ให้คณะ...

(๘) ให้คณะทำงานรายงานผลการดำเนินงานให้คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณานำเสนอคณะกรรมการร่วมฯ เห็นชอบก่อนนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

๑.๒.๑ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๓๒ เรื่อง โครงการ โขง-ชี-มูล

๑.๒.๒ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๒ เรื่อง ขออนุมัติหลักการเกี่ยวกับการจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดิน ค่าร้อยละบ้านเรือน สิ่งปลูกสร้าง ค่าทดแทนต้นไม้ยืนต้น พืชล้มลุกให้แก่ราษฎรผู้ถือครองที่ดินซึ่งไม่มีเอกสารสิทธิและการจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินในเขตนิคมฯ ที่ถูกเขตการก่อสร้างโครงการชลประทาน

๑.๒.๓ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๓๙ เรื่อง รายงานผลการเจรจากับตัวแทนสมัชชาคนจน ๔ กลุ่ม (ปัญหาป่าไม้และที่ดิน ปัญหาเกี่ยวกับการสร้างเขื่อน ปัญหาเกี่ยวกับโครงการพัฒนาของรัฐ และปัญหาชุมชนแออัด ข้อเรียกร้องของสภาเครือข่ายกลุ่มผู้ป่วยจากงานและสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย)

๑.๓ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

๑.๓.๑ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างภาคราชการและผู้แทนเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานโครงการของรัฐ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานโครงการของรัฐ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ จนถึงปัจจุบันแล้วทั้งสิ้น จำนวน ๑๔ ครั้ง ประกอบด้วยผู้แทนส่วนราชการและเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบ โดยมีที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและที่ดินกรมชลประทาน เป็นกรรมการและเลขานุการ ในส่วนของการแก้ไขปัญหาข้อเรียกร้องของราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการฝายกุ่มกวาปี จังหวัดอุดรธานี ได้เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการร่วมระหว่างภาคราชการและผู้แทนเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานโครงการของรัฐครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการฝายกุ่มกวาปี และโครงการฝายห้วยหลวง จังหวัดอุดรธานี เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงและพิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหาของเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการฝายกุ่มกวาปี ซึ่งการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการดังกล่าวได้ดำเนินการเรื่อยมาจนปัจจุบัน

๑.๓.๒ คณะกรรมการร่วมระหว่างภาคราชการและผู้แทนเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานโครงการของรัฐตามคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๒๓๘๕/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ได้มีคำสั่ง ที่ ๓/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการฝายกุ่มกวาปี และโครงการฝายห้วยหลวง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งคณะอนุกรรมการได้ดำเนินการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิของราษฎรและพิจารณาแสวงหาราคาตามอำนาจหน้าที่เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

๒.๑ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๑ เรื่อง การแก้ไขปัญหาผู้ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อน เห็นชอบหลักเกณฑ์การช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อนตามมติคณะกรรมการสงเคราะห์เกษตรกร ครั้งที่ ๒/๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ ข้อ ๑.๑ ในหลักการจะไม่มีมีการจ่ายค่าชดเชย หรือค่าทดแทนซ้ำซ้อน หรือย้อนหลัง เนื่องจากจะทำให้มีการเรียกร้องของเขื่อน

ที่สร้างเสร็จ...

ที่สร้างเสร็จไปแล้วตามมาอีกมากมายซึ่งจะทำให้รัฐบาลต้องแก้ไขปัญหาไม่รู้จักจบ จึงต้องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบยกเว้นการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๑ เพื่อจ่ายค่าชดเชย (ค่าที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ) เป็นกรณีพิเศษให้แก่เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการฝายกุ่มกวาปี จังหวัดอุดรธานี และเป็นการพิสูจน์สิทธิย้อนหลังซึ่งไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๒

๒.๒ เนื่องจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไม่มีงบประมาณที่จัดสรรไว้รองรับการจ่ายเงินค่าชดเชย (ค่าที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ) ให้แก่เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการฝายกุ่มกวาปี จึงต้องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเป็นกรณีพิเศษ

๒.๓ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๔ เรื่อง ขออนุมัติจ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่ราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากโครงการฝายห้วยนา เห็นชอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมชลประทาน) ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์กลางในการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการชลประทานของรัฐในกรณีต่าง ๆ (เช่น กรณีที่ดินมีเอกสารสิทธิ กรณีที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ) รวมทั้งกำหนดประเภทและวิธีการคำนวณอัตราค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง (เช่น ค่าเยียวยา ค่าขนย้าย) ให้ชัดเจน และให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ เพื่อให้การให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการชลประทานต่าง ๆ ของรัฐมีบรรทัดฐานเดียวกันและเกิดความเหมาะสมเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมชลประทาน) ได้เร่งรัดดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวแล้ว โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างแก้ไขเพิ่มเติมร่างกำหนดหลักเกณฑ์กลางฯ ตามความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง แต่เนื่องจากกระบวนการพิจารณาให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการฝายกุ่มกวาปี จังหวัดอุดรธานี ได้ดำเนินการมาครบถ้วนทุกขั้นตอนแล้ว จึงเห็นควรนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาก่อนการเสนอขอความเห็นชอบร่างหลักเกณฑ์กลางในการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการชลประทานของรัฐในกรณีต่าง ๆ

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เพื่อให้การแก้ไขปัญหาของเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการเป็นที่ยึดตามกระบวนการโดยเร็วอันจะช่วยบรรเทาความขัดแย้งระหว่างภาคราชการกับราษฎร และสร้างความเชื่อมั่นต่อกลุ่มเกษตรกรว่าภาคการรมมิได้เพิกเฉยต่อการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรแต่อย่างใด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงขอความอนุเคราะห์ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโปรดกราบเรียนนายกรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยด่วน

๔. สารสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๔.๑ คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการฝายกุ่มกวาปี และโครงการฝายห้วยหลวง จังหวัดอุดรธานี ได้แต่งตั้งคณะทำงานตรวจสอบพิสูจน์สิทธิย้อนหลังและแสวงหาราคาค่าทดแทนโครงการฝายกุ่มกวาปี ในเขตท้องที่อำเภอกุ่มกวาปี และอำเภอบึงสามพัน จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งคณะทำงานฯ ได้ดำเนินการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิของราษฎรและแสวงหาราคาค่าทดแทนที่ดินโดยพิจารณาตามนัยพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๓๔ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๐ โดยมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

๔.๑.๑ ผลการดำเนินการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิของราษฎร

ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	จำนวน (แปลง)	เนื้อที่โดยประมาณ (ไร่)	หมายเหตุ
๑	ราษฎรยื่นคำร้อง	๒๙๖	๕,๗๐๐	
	- อำเภอกุมภวาปี	๑๒๘	๒,๖๕๕	
	- อำเภอประจักษ์ศิลปาคม	๑๖๘	๓,๐๔๕	
๒	การดำเนินการรังวัด			
	๒.๑ มีผลการรังวัดแล้ว	๒๒๔	๔,๗๓๕	
	- อำเภอกุมภวาปี	๖๑	๑,๗๖๑	
	- อำเภอประจักษ์ศิลปาคม	๑๖๓	๒,๙๗๔	
	ผลการรังวัด			
	(๑) ไม่ทับซ้อน	๒๐๐	๔,๑๑๙	เสนอขออนุมัติจ่ายใน
	- อำเภอกุมภวาปี	๓๗	๑,๑๔๕	ครั้งนี้เป็นจำนวนแปลง
	- อำเภอประจักษ์ศิลปาคม	๑๖๓	๒,๙๗๔	และเนื้อที่ตามผลการ
	(๒) ทับซ้อนบางส่วน	๒๒	๕๗๑	รังวัดข้อ (๑) และ (๒)
	- อำเภอกุมภวาปี	๒๒	๕๗๑	เฉพาะส่วนที่ไม่ทับซ้อน
	ส่วนที่ไม่ทับซ้อน	๒๒	๓๖๔	
	- อำเภอประจักษ์ศิลปาคม	๐	๐	
	(๓) ทับซ้อนทั้งแปลง (ไม่จ่าย)	๒	๔๔	
	- อำเภอกุมภวาปี	๒	๔๔	
	- อำเภอประจักษ์ศิลปาคม	๐	๐	
	๒.๒ ยังไม่มีผลการรังวัด	๗๒	๘๖๙	
	- อำเภอกุมภวาปี	๖๗	๘๑๐	
	- อำเภอประจักษ์ศิลปาคม	๕	๕๙	
๓	จำนวนแปลงที่ดินและเนื้อที่คงเหลือ			
	ประกอบด้วย			
	๓.๑ ยังไม่มีผลการรังวัด	๗๒	๘๖๙	
	๓.๒ ราษฎรไม่มาตรวจสอบพิสูจน์สิทธิ	๕	๑๒๙	

๔.๑.๒ ผลการพิจารณาแสวงหาราคา

คณะทำงานตรวจสอบพิสูจน์สิทธิย้อนหลังและแสวงหาราคาค่าทดแทนโครงการฝายกุมภวาปี ในเขตท้องที่อำเภอกุมภวาปี และอำเภอประจักษ์ศิลปาคม ได้นำเสนอผลการแสวงหาราคาค่าทดแทนที่ดินต่อคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการฝายกุมภวาปี และโครงการฝายห้วยหลวง จังหวัดอุดรธานี และคณะอนุกรรมการได้เห็นชอบผลการแสวงหาราคาดังกล่าวแล้ว ในการประชุมคณะอนุกรรมการ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ (รอบที่ ๖) เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓ ดังนี้

(๑) ในเขตท้องที่อำเภอกุมภวาปี อัตราไร่ละ ๑๙๓,๑๔๖ บาท

(๒) ในเขตท้องที่อำเภอประจักษ์ศิลปาคม อัตราไร่ละ ๙๘,๐๑๗ บาท

๔.๒ คณะกรรมการร่วมระหว่างภาคราชการและผู้แทนเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานโครงการของรัฐ ตามคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๒๓๘๕/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ มีมติในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เห็นชอบให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกร

ที่ได้รับ...

ที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการฝายกุ่มกวาปี จังหวัดอุดรธานี จำนวน ๒๒๒ แปลง เนื้อที่ ๔,๔๘๓-๒-๙๗ ไร่ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๔.๒.๑ ในเขตท้องที่อำเภอกุมภวาปี จำนวน ๕๙ แปลง เนื้อที่ ๑,๕๐๙-๒-๐๑ ไร่ อัตราไร่ละ ๑๙๓,๑๔๖ บาท เป็นเงิน ๒๙๑,๕๕๔,๓๗๑ บาท

๔.๒.๒ ในเขตท้องที่อำเภอบริหารกิจศิลปาคม จำนวน ๑๖๓ แปลง เนื้อที่ ๒,๙๗๔-๐-๙๖ ไร่ อัตราไร่ละ ๙๘,๐๑๗ บาท เป็นเงิน ๒๙๑,๕๒๖,๐๘๒ บาท

รวมเป็นเงินค่าชดเชย (ค่าที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ) ที่จะต้องจ่ายแก่เกษตรกรทั้งสิ้น ๕๘๓,๐๘๐,๔๕๓ บาท (ห้าร้อยแปดสิบล้านแปดหมื่นสี่ร้อยห้าสิบบาทถ้วน) ทั้งนี้ ให้กรมชลประทาน ในฐานะฝ่ายเลขานุการตรวจสอบหลักฐานอ้างอิงและที่มาของราคาว่าถูกต้อง เหมาะสม ตามแนวทางที่ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ให้ความเห็นหรือไม่แล้วรายงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทราบเพื่อให้ความเห็นชอบในการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

๔.๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายเฉลิมชัย ศรีอ่อน) เห็นชอบ ในหลักการเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ให้กรมชลประทานเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความ ช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการฝายกุ่มกวาปี จังหวัดอุดรธานี ตามข้อเสนอของ ประธานกรรมการร่วมระหว่างภาคราชการและผู้แทนเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานโครงการของรัฐ โดยให้กรมชลประทานนำเสนอที่มาของการกำหนดจำนวนเงินค่าชดเชยที่คณะทำงานตรวจสอบพิสูจน์สิทธิย้อนหลัง และแสวงหาราคาค่าทดแทนโครงการฝายกุ่มกวาปี ในเขตท้องที่อำเภอกุมภวาปี และอำเภอบริหารกิจศิลปาคม เป็นผู้เสนอ รวมทั้งความเห็นของกรมชลประทานและความเห็นของผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย

๕. ผลกระทบ

ด้านสังคม หากคณะรัฐมนตรีอนุมัติให้มีการจ่ายเงินค่าชดเชย (ค่าที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ) เป็นกรณีพิเศษแก่เกษตรกรกลุ่มนี้จะช่วยบรรเทาความขัดแย้งระหว่างภาคราชการกับเกษตรกรและสร้างความ เชื่อมั่นต่อกลุ่มเกษตรกรว่าภาคราชการมิได้เพิกเฉยต่อการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรแต่อย่างใด

๖. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการให้กรมชลประทานจ่ายเงินค่าชดเชย (ค่าที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ) เป็นกรณีพิเศษให้แก่เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการฝายกุ่มกวาปี จำนวน ๒๒๒ แปลง เนื้อที่ ๔,๔๘๓-๒-๙๗ ไร่ แล้วกรมชลประทานจะเสนอของบประมาณเพื่อรองรับการดำเนินการตามขั้นตอน ของกฎหมาย ระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องต่อไป

๗. ขอกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๗.๑ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีให้เสนอได้ เฉพาะเรื่องดังต่อไปนี้

(๙) เรื่องที่ขอทบทวนหรือยกเว้นการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศตาม (๖)

(๑๑) เรื่องที่ต้องใช้งบประมาณแผ่นดินนอกเหนือจากที่ได้รับอนุมัติไว้แล้วตามกฎหมาย ว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

๗.๒ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๑ เรื่อง การแก้ไขปัญหาผู้ได้รับผลกระทบ จากการสร้างเขื่อน

๘. ข้อเสนอ...

๘. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พิจารณาแล้วเห็นควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

๘.๑ เห็นชอบให้ยกเว้นการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๑ เรื่อง การแก้ไขปัญหามลพิษที่ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อน เพื่อจ่ายค่าชดเชย (ค่าที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ) เป็นกรณีพิเศษให้แก่เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการฝายกุ่มกวาปี จังหวัดอุดรธานี

๘.๒ อนุมัติให้มีการจ่ายค่าชดเชย (ค่าที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ) เป็นกรณีพิเศษให้แก่เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการฝายกุ่มกวาปี จังหวัดอุดรธานี จำนวน ๒๒๒ แปลง เนื้อที่ ๔,๔๘๓-๒-๙๗ ไร่ ในเขตท้องที่อำเภอกุ่มกวาปี ในอัตราไร่ละ ๑๙๓,๑๔๖ บาท และอำเภอประจักษ์ศิลปาคม ในอัตราไร่ละ ๙๘,๐๑๗ บาท วงเงินจำนวน ๕๘๓,๐๘๐,๔๕๓ บาท ตามผลการตรวจสอบของคณะทำงานตรวจสอบพิสูจน์สิทธิย้อนหลังและแสวงหาราคาค่าทดแทนโครงการฝายกุ่มกวาปี ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบของคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการฝายกุ่มกวาปีและโครงการฝายห้วยหลวง จังหวัดอุดรธานี พร้อมนี้ กรมชลประทานได้รวบรวมความเห็นของส่วนราชการแนบเสนอประกอบการพิจารณาต่อคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

๘.๓ เพื่อให้การจ่ายเงินเป็นไปอย่างถูกต้อง โปร่งใส และป้องกันมิให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบจากราษฎร เห็นสมควรอนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและกำกับดูแลการจ่ายเงิน เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลการจ่ายเงินและจำนวนเงินค่าชดเชย (ค่าที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ) เป็นกรณีพิเศษโดยให้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาและควบคุมการโอนจ่ายเงินให้ถูกต้องครบถ้วนตรงตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าชดเชย (ค่าที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ) เป็นกรณีพิเศษที่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการร่วมระหว่างภาคราชการและผู้แทนเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานโครงการของรัฐ ประกอบด้วย

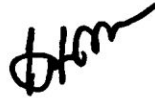
(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี	ประธานกรรมการ
(๒) อัยการจังหวัดอุดรธานี	กรรมการ
(๓) คลังจังหวัดอุดรธานี	กรรมการ
(๔) ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดอุดรธานี	กรรมการ
(๕) เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุดรธานี	กรรมการ
(๖) นายอำเภอกุ่มกวาปี จังหวัดอุดรธานี	กรรมการ
(๗) นายอำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี	กรรมการ
(๘) ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและที่ดิน กรมชลประทาน	กรรมการ
(๙) นายบุญตา อุดชาชน	กรรมการ
(๑๐) นายศักดิ์ กาญจนเสน	กรรมการ
(๑๑) นายศรีอารย์ ศรีทอง	กรรมการ
(๑๒) ผู้อำนวยการโครงการชลประทานอุดรธานี	กรรมการและเลขานุการ
(๑๓) หัวหน้าฝ่ายจัดหาที่ดินที่ ๑ ส่วนจัดหาที่ดินที่ ๒	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๘.๔ ในการจ่ายเงินเห็นสมควรให้จ่ายโดยวิธีโอนเงินเข้าบัญชีธนาคาร (จ่ายตรง) ตามบัญชีรายชื่อบุคคลผู้มีสิทธิหรือทายาทของบุคคลดังกล่าว โดยถือความเห็นของคณะกรรมการตามข้อ ๘.๓

เป็นหลักฐานการจ่ายเงิน และให้ระบุในหลักฐานการรับเงินด้วยว่า “ข้าพเจ้ายินยอมรับเงินค่าขนย้าย (ค่าที่ดิน ไม่มีเอกสารสิทธิ) เป็นกรณีพิเศษในครั้งนี้ และจะไม่เรียกร้องหรือขอรับความช่วยเหลือใด ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝ่ายกุมภวาปีจากทางราชการอีก”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายเฉลิมชัย ศรีอ่อน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมชลประทาน

สำนักกฎหมายและที่ดิน

โทร. โทรสาร ๐ ๒๖๖๙ ๓๕๕๖

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : lawland.petition@gmail.com